

Сања Шуљагић*

Институт за политичке студије, Београд

У СПОМЕН НА ДИРЕКТОРА ИНСТИТУТА ЗА ПОЛИТИЧКЕ СТУДИЈЕ ЖИВОЈИНА ЂУРИЋА

Описати своје сећање на покојног директора Института за политичке студије, научног саветника др Живојина Ђурића, је истовремено тежак и лак задатак. Тежак задатак је у смислу да је тешко дефинисати, описати и уобличити у облику есеја или чланка осећање поштовања и пријатељства које осећам према Живојину Ђурићу, који ми је дуги низ година, све до своје преране смрти, према својој друштвеној функцији, занимању, звању и личном моралном и радном ауторитету био надређени у Институту за политичке студије у којем радим.

С друге стране, лак је задатак, у смислу исказивања сећања на рад са Живојином Ђурићем, због тога што је то био један готово две деценије дуг животни и радни период погодан за описивање различитих радних успеха, како самог директора Живојина Ђурића као руководиоца и научног радника, тако и нас осталих запослених научних радника који смо имали његову подршку током нашег заједничког рада у Институту за политичке студије.

Живојин Ђурић, наш „добри директор Жика”, како смо га често између себе ословљавали, временом је због своје моралне и интелектуалне стабилности, постојане подршке и поверења које нам је уливао, постао невидљиви члан наших породица, човек на којег се вербално и невербално могло рачунати на помоћ, подршку, савет, на све оно позитивно и племенито у једном људском бићу и руководиоцу који по природи свог посла непосредно утиче на нечије радне каријере и живот.

Прилика за рад у Институту за политичке студије у којем је руководилац Живојин Ђурић, пружила ми се по мом повратку са докторских студија у Јапану у Србију, пре готово две деценије, када сам објавила два чланка под насловом „Специфичности модернизације у Јапану” и „Утицај англосаксонског економског либерализма на модернизацију Јапана” у часопису *Политичка ревија* којег објављује Институт за политичке студије. Чланци су се свидели Живојину Ђурићу, позвао ме је телефоном и рекао да мисли да бих могла својим радом да допринесем тадашњем пројекту Института за политичке студије „Модернизација и модели демократског развоја политичких институција у Србији”, тако да сам од априла 2004. године постала стално запослени члан

* sanja.suljagic@ips.ac.rs

Института за политичке студије. Мом запослењу је претходио пар неуспелих покушаја да, приликом доласка у Институт за политичке студије, успем да разговарам са покојним директором, упркос његовим позивима на разговоре, будући да је он често био заузет различитим врстама састанака у току радног времена. Још тада сам се питала како покојни директор успева да издржи такав његов активан радни ритам, пун захтевних сусрета и разговора са људима различитих занимања, годишта, интересовања, идеологија, темперамента, менталитета и карактера, током скоро читавог свог радног времена, готово сваког радног дана. Сматрала сам да је изузетно хвале вредно то што је, упркос таквој природи свог захтевног и одговорног радног места, Жика Ђурић уједно успевао да се бави и научним радом на врло високом нивоу.

Убрзо по мом запослењу, након увида у чланке и приказе књига које сам писала за часописе *Политичка ревија* и *Српска политичка мисао*, директор Ђурић је проширио обим мојих задужења у оквиру радног места. Упоредо са новим задужењима расла је и моја бојазан да ли ћу бити у стању да одговорим на све захтеве тако одговорног истраживачког као што је писање оригиналних научних радова за часописе унутар и изван Института за политичке студије, усменог и писменог превођења и учествовања на домаћим и међународним научним скуповима и конференцијама.

Сваки пут, у случају да сам имала неку недоумицу, питање или молбу у вези са научним радом који бих писала, или са било којим радним задатком који бих добила, знала сам да ћу моћи да рачунам на то да ће директор да одвоји део слободног времена за мене, упркос његовом властитом напорном радном ритму. Временом сам схватила да ће ме, као и остале моје колеге, увек стрпљиво саслушати и да ће ми, готово као да се ради о млађој сестри, изузетно озбиљно и темељито предложити методолошки приступ писању текућег научног рада у вези с којим бих затражила његов савет, упутити ми неки драгоцен конкретан и добро промишљен савет и охрабрити ме изјавом да има поверења да ћу неки одређени радни задатак да успешно завршим.

Речи охрабрења и несебична помоћ која је долазила од директора Живојина Ђурића, који се притом није понашао према својим подређенима само као директор, него и као нека врста пријатеља и старијег брата, били су кључни за опстајање и напредовање научних радника на радним местима у Институту у којем радимо, и за дуготрајност и постојаност функционисања Института у целини. Истовремено, свест да имамо једног таквог хуманог, добронамерног, мудрог и образованог човека за директора, помагала нам је да свој посао обављамо спокојно и са сигурношћу и истовремено да са великим жаром одговоримо dobrим резултатима наших научних радова на његово указано поверење.

При пружању радне и пријатељске подршке директор Ђурић је показивао изузетну људску суптилност и несребичност, толеранцију, топлину, искреност, стрпљење и благод. Са урођеном лакоћом је постизао да се различити људи, без разлике, у његовом присуству и окружењу осећају пријатно и испоштованим и радно мотивисаним људима. Уз то, у турбулентним временима првих деценија 21. века, пуним економске и политичке неизвесности, радили смо свој посао имајући у свести помисао да се један такав човек као директор Ђурић налази на месту руководиоца Института у којем радимо, и то нам је уливало драгоцену сигурност у таквим неизвесним временима.

Између осталог, посао нам је олакшавала чињеница да уз таквог директора није било потребе ни за аутоцензуром нити за цензуром приликом писања наших научних радова, као и чињеница да је директор успевао да успостави добре међуљудске и радне везе са људима из разноликог политичког и непolitичког миљеа ван Института за политичке студије и тако обезбеди поштовање и добронамерност тих људи према институцији којом је он руководио.

Уз социјалну и емотивну интелигенцију коју је поседовао Живојин Ђурић је био и човек изузетног општег и усмереног образовања и интелекта. Када сам 2005. године за часопис *Српска политичка мисао* писала приказ његове књиге *Модернизација и друштвене промене – Огледи из савремене социологије*, објављене у издању Института за политичке студије 2004. године, као и касније када сам читала остале директорове научне радове, имала сам прилике да се уверим да је у њима исказивао своје широко образовање, интелектуалну оштроумност и изузетну способност аналитичко-синтетичког и компаративног сагледавања и сажимања друштвених, политичких, геополитичких и историјских процеса које је анализирао.

Уверила сам се и да су директорову интелигенцију и доброту ценили бројни страни и домаћи научни радници који су успоставили везе са Институтом за политичке студије, почевши од мојих пријатеља и познаника професора из Јапана, од којих је уважени професор Садаката Мамору постао члан уређивачког одбора научног часописа *Српска политичка мисао* у Институту за политичке студије, и који су одржавали у Институту за политичке студије предавање, анкете или научне скупове, до др Србољуба Живановића, који је радо посећивао Институт када би дошао у Београд из Енглеске у којој живи и ради. Директор Живојин Ђурић их је радо и с топлином дочекивао, угошћавао и испраћао, и они су увек радо сарађивали са Институтом. Много су га поштовали и у писменој кореспонденцији га редовно поздрављали с изразима захвалности и најлепшим жељама. Када су чули вест о изненадној и прераној смрти директора, с искреним болом су изражавали саосећање са његовом породицом, пријатељима и члановима Института за политичке студије.

Вишедеценијски константни труд, углед и ауторитет Живојина Ђурића је резултирао великим бројем објављених часописа, монографија, научних студија и зборника у издању и саиздању Института за политичке студије. Као научни саветник и руководилац Института за политичке студије оставио је иза себе неизбрисиво сећање на своје прегалаштво и достигнућа у друштвеним и хуманистичким наукама у Србији. Лично, памтим га и по његовим искреним сузама саосећања поводом смрти моје младе сестричине Нине и по његовим топлим речима утехе мојој породици. Памтим га и по љубави и поштовању које је исказивао увек када би говорио о својим родитељима и о својој супрузи и кћеркама на које је био изузетно поносан. Такође, често је са носталгијом и поносом говорио о свом родном месту Штубику и Неготину и о породици, родбини и пријатељима у овим местима.

Кад год се сетим директора Жике Ђурића у мислима ми одзвањају његове мудре речи и памтим његов благи израз лица и готово дечачки осмех подршке. Осећам понос што сам имала привилегију да будем један од личних сведока његовог руковођења Институтотом за политичке студије и један од, надам се, чланова колектива у које је имао поверење и који је оправдао његово поверење. Сећам се речи професора Факултета политичких наука Милана Јовановића, блиског пријатеља покојног директора Живојина Ђурића, које је изговорио на комеморацији у Дому омладине у Београду уприличеној након директорове смрти у децембру 2022. године: „Живојин Ђурић је био добар човек и он у животу није помогао само онима који нису тражили помоћ од њега”. Те речи верно осликавају карактер Живојина Ђурића и његову заоставштину у сећању нас који смо га познавали. Уз сећање на покојног директора долази ми у мисао и једна изрека да нас људи неће памтити ни по нашем образовању, ни по нашем материјалном богатству, ни по нашем физичком изгледу, него према утиску који изазовемо у њима при спомену нашег имена. У случају директора Живојина Ђурића тај утисак је један племенит, mudar, марљив и благ човек, пун несребичне љубави према својој породици и људима у својој ближој и даљој околини. Велику захвалност коју му дугујемо изразићемо тиме што ћемо наставити да радимо тако да будемо достојни његове заоставштине, пријатељства и поверења које је гајио у нас.

Такође, ми запослени у Институту за политичке студије надамо се да ће родно место Штубик, општина Неготин, Министарство просвете и науке и уопште људи из света науке и културе у Србији на прави начин обележити сећање на лик и дело покојног директора Живојина Ђурића. Једна од могућности је успостављање годишње манифестације или научног скупа *Дан (Дани) Живојина Ђурића* у његовом родном месту Штубик. Том приликом би у будућности, у годинама које долазе, људи из његовог родног краја пригодним научним, културним, уметничким и привредним програмом

приказивали своја лична и колективна постигнућа, а гости, научни радници и људи различитих занимања, излагали своје радове као учесници такве манифестације.

Уколико би се то остварило то би био један од најлепших израза захвалности Живојину Ђурићу, човеку који се поносио својим ужим и ширим завичајем, који се до самог краја свог живота трудио и несебично подржавао рад низа генерација научних радника у Србији и иностранству и који се искрено радовао њиховим успесима као да се ради о његовом личном успеху. Успеси многобројних људи којима је Живојин Ђурић деценијама у низу помогао заправо и јесу његов лични успех, којим, уз његов лични вредан допринос интелектуалној заоставштини научних радника Србије, могу да се поносе његова породица и пријатељи и сви чланови и сарадници Института за политичке студије којим је он руководио.

Такав светао пример заоставштине је уједно и његова лична порука и путоказ будућим генерацијама научних радника и уопште свим људима у Србији. Таква његова заоставштина уједно остаје да траје у животима свих нас и многих других људи којима је несебично помагао током руковођења Институту за политичке студије.

